

ДЕМЧУК О. В.

к. е. н., доцент

Керченський державний морський технологічний університет
ep.kgmtu@mail.ru**ВИЗНАЧЕННЯ РОЛІ І ЗНАЧЕННЯ НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ
ПРИ СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ РИБНОЮ ГАЛУЗЗЮ**

Пошук шляхів підвищення ефективності господарської діяльності об'єктивно зумовлює необхідність впровадження системи стратегічного управління. Дана система визначає ідеї, принципи і цільові установки фінансово-господарської діяльності рибної галузі. В даний час відсутнє наукове обґрунтування вимірювання ефективності управління фінансово-господарської діяльності з позиції просторового мислення. Розглядаючи інформаційні технології як форму взаємозв'язку між специфічними явищами і пізнавальними і вимірювальними можливостями користувача, необхідно враховувати його можливості, використовувати дану інформацію в управлінських рішеннях.

Ключові слова: науково-інформаційна база, інформаційний потік, стратегічне управління, рибна галузь, фінансово-господарська діяльність, моніторинг, ліквідність, рентабельність, фінансова стійкість.

ДЕМЧУК О. В.

к. э. н., доцент

Керченский государственный морской технологический университет
ep.kgmtu@mail.ru**ОПРЕДЕЛЕНИЕ РОЛИ И ЗНАЧЕНИЯ НАУЧНО-ИНФОРМАЦИОННОЙ БАЗЫ
ПРИ СТРАТЕГИЧЕСКОМ УПРАВЛЕНИИ РЫБНОЙ ОТРАСЛЬЮ**

Поиск путей повышения эффективности хозяйственной деятельности объективно обуславливает необходимость внедрения системы стратегического управления. Данная система определяет идеи, принципы и целевые установки финансово-хозяйственной деятельности рыбной отрасли. В настоящее время отсутствует научное обоснование измерения эффективности управления финансово-хозяйственной деятельности с позиции пространственного мышления. Рассматривая информационные технологии как форму взаимосвязи между специфическими явлениями и познавательными и измерительными возможностями пользователя, необходимо учитывать его возможности использовать данную информацию в управленческих решениях.

Ключевые слова: научно-информационная база, информационный поток, стратегическое управление, рыбная отрасль, финансово-хозяйственная деятельность, мониторинг, ликвидность, рентабельность, финансовая устойчивость.

DEMCHUK O. V.

candidate of economic sciences, associate professor

Kerch State Marine Technical University
ep.kgmtu@mail.ru**DEFINING THE ROLE AND IMPORTANCE OF SCIENTIFIC AND INFORMATION
BASE FOR STRATEGIC MANAGEMENT OF FISH INDUSTRY**

Finding ways to improve the efficiency of economic activities objectively necessitates the introduction of a strategic management system. The system determines the ideas, principles and Goals of financial and economic activity of the fishing industry. Currently there is no scientific justification for measuring the effectiveness of financial and economic activity from the perspective of spatial thinking. Looking at information technology as a form of relationship between specific cognitive phenomena and measurement capabilities and the user must take into account its ability to use this information in management decisions.

Keywords: research and information base, information flow, strategic management, the fishing industry, the financial and economic activities, monitoring, liquidity, profitability, financial stability.

Постановка проблеми. Стратегічне управління являє собою багатоплановий процес,

який дозволять формувати ефективні конкурентні напрямки в розвитку галузі. Найважливішою складовою стратегічного управління є інформаційно-аналітичне забезпечення, яке дозволяє досягти результативності організаційно-економічних засобів в довгостроковій перспективі, узгодження мети фінансово-господарської діяльності та засобів її досягнення. Однак даний процес висуває цілий ряд проблем, одна з них – це невизначеність відомостей, через які неможливо проводити розрахунки або реально визначити повноту та реальність інформації групи. Інша проблема – це структурування інформації або розподіл даних за категоріями, виведення з усього масиву доступних відомостей і лише тих, які мають більше значення для користувачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями інформаційного забезпечення процесів прийняття стратегічних рішень займаються досить тривалий період часу такі вчені, як Майталь Ш. [1], Любушин Н.П., Чиркова М.Н., Суходаєва Л.Ф. [2], Мучник В.С., Голланд Е.Б. [3], Ансофф І. [6]. Однак питанню розробки науково-інформаційної бази при прийнятті стратегічних рішень у галузі рибного господарства України та АР Криму не було приділено належної уваги.

Мета статті. Метою даної статті є розробка специфічного механізму створення і використання науково-інформаційної бази для прийняття стратегічних рішень у галузі рибного господарства України та АР Криму.

Виклад основного матеріалу. Дослідження рибної галузі дозволяє стверджувати, що інформаційне забезпечення управління фінансово-господарською діяльністю не має системного характеру, так як обмежується переважно збором і обробкою відомостей про внутрішнє середовище галузі (характер його матеріально-технічної бази, фінансового стану, динаміки показників господарської діяльності).

Отриману інформацію користувачі використовують найбільш часто як основу для стратегічного або поточного планування, що відображає тенденції минулих періодів або тенденції можливості галузі [1].

Така практика суперечить суті діяльності галузі в ринкових умовах і не дає можливості реалізувати мету управління фінансовою діяльністю, тобто сприяти оптимізації варіативного модуля фінансово-господарської діяльності.

В умовах ринкової економіки галузь виходить із замкнутої техніко-економічної ситуації, включається у відкриту соціально-економічну систему. З цим пов'язана кардинальна зміна цілей, завдань і стратегії. Саме дослідження процесу управління фінансово-господарської діяльності з позиції просторового зміни означає докорінну трансформацію діючої системи державного управління фінансового права.

Дані особливості використання інформації дозволяють зробити певні висновки щодо доцільності застосування концептуальних підходів визначених у них. Тому розробка і створення певних правил і процедур дозволяє підвищити ефективність управління фінансово-господарською діяльністю.

З цих позицій виникає потреба визначити, по-перше, цілі і завдання стратегічного управління, по-друге, інститути, здатні забезпечити застосування сучасних технологій. До завдань відносять наступні [2]:

- Визначення стратегічних потреб управління фінансово-господарською діяльністю – типами та обсягами інформації, необхідної для проведення комплексу дій, спрямованих на оптимізацію фінансово-господарської діяльності та підвищення ефективності використання як варіативного модуля оптимізації, так і коригувальних модулів при дієвому періоді життєвого проходження циклу. Умова установки підприємств зосереджених в даному аспекті на визначенні напрямів розвитку господарського портфеля.

- Розробка раціональної технології збору, переробки, використання та зберігання інформації, яка стосується зростання конкурентних переваг та підвищення ефективності виробництва галузі.

- Застосування прийомів ризик-менеджменту (диверсифікація, об'єднання ризиком або страхування) з метою скорочення негативного ефекту від використання недостовірної інформації.

- Формування умов обов'язкового використання необхідної інформації для прийняття стратегічних рішень управління фінансово-господарською діяльністю галузі.

Значну частину інформації, пов'язану зі стратегічним управлінням фінансово-господарською діяльністю галузі, слід отримувати з зовнішніх джерел. Однак це не означає, що зменшується потреба у внутрішній інформації. Навпаки, поліпшення інформаційного забезпечення стратегії і тактики управління фінансово-господарською діяльністю рибної галузі передбачає формування інформації на рівні структурних підрозділів, окремих видів діяльності, стадій і фаз виробництва. Це необхідно для збільшення впливу на управління витратами при оптимізації виробничого процесу. Особливо необхідно інформаційне забезпечення ділової організації структури управління, формування центрів фінансової відповідальності. Внутрішня інформація забезпечує вирішення короткострокових цілей, і насамперед, виживання галузі (табл. 1) [3].

Таблиця 1

Характеристика цілей і завдань ефективного управління фінансово-господарською діяльністю, необхідних для формування центрів фінансової відповідальності

Параметр	Діюча система управління	Модельована система управління
Стратегія та управління	Зростання масштабів виробництва	Ринкова переорієнтація та адаптація до зовнішніх чинників, орієнтація на використання інформації про зовнішні умови
Цілі і завдання	Чітко визначено мету і завдання на довгостроковий період	Концентрація уваги, використання банків стратегічної інформації, на основі визначення змісту і послідовності дій реалізації модульного управління фінансово-господарською діяльністю при скороченні невизначених ситуацій
Механізм управління	Планування і регламентація функцій, контроль за всіма видами діяльності	Використання системного ситуаційного та цільового підходів, сучасне виявлення проблем, інноваційний стиль управління, генерування нових ідей на основі інформаційного збагачення

На відміну від чинної системи фінансово-господарської діяльності рибної галузі запропонована система спрямована на забезпечення та примноження фінансових ресурсів, фінансових резервів і фінансової стабілізації. Ефективність використання інформаційних технологій в значній мірі визначається вибором методологічного підходу до управління фінансово-господарською діяльністю. Перший базується на послідовному зборі, обробці та формуванні регламентованої обов'язковою для користувача інформації.

Причому обсяги та структура інформації визначаються керівництвом для всіх ланок управління, тобто без урахування стратегічних і поточних потреб конкретних користувачів. Інший базується на чітко позначених заявах на конкретну інформацію. У відповідність з цими параметрами до оголошеної інформації підбираються механізми її формування та відповідні інформаційні технологи (рис. 1) [4].

Використання інформаційного забезпечення процесу управління фінансово-господарською діяльністю галузі пов'язане не тільки з отриманням зовнішньої інформації, а й з проведенням моніторингу самої фінансово-господарської діяльності.

Складовими моніторингу є: визначення структури інформації; технологія обробки інформації щодо виробництва, ціни та якості продукції; контроль ринкової ситуації; визначальні тенденції розвитку ділових намірів.

Одним з головних способів моніторингу ринкової кон'юнктури може бути використання спеціальних анкет.

Рис. 1. Рух інформаційних потоків в рибній галузі

Не викликає сумнівів, що для процесів управління фінансово-господарською діяльністю галузі позитивного значення набуває своєчасна зовнішня інформація про ринкові зміни. З урахуванням цільової установки можна визначити характерні особливості використовуваної інформації (табл. 2) [5].

Таблиця 2

Характеристика інформації, необхідної на різних рівнях управління

Стратегічний менеджмент	Інформація, яка використовується для стратегічного планування організації
Менеджмент підрозділів	Зовнішня і внутрішня інформація, необхідна для контролю за діяльністю певних одиниць всередині підприємства
Операційний менеджмент	Інформація, яка використовується для планування, здійснення контролю за виробничою діяльністю
Поточна планова доробка	Збір даних за багатьма індивідуальними діями, які мають місце у функціонуванні підприємства

Висновки і пропозиції. Вивчивши роль і значення науково-інформаційної бази було отримано, що найважливішою складовою стратегічного управління є інформаційно-аналітичне забезпечення, яке дозволяє досягти результативності організаційно-економічних засобів в довгостроковій перспективі. Було встановлено, що поліпшення інформаційного забезпечення стратегії і тактики управління фінансово-господарською діяльністю рибної галузі передбачає формування інформації на рівні структурних підрозділів, окремих видів діяльності, стадій і фаз виробництва.

Крім того, необхідно посилити ефективність діяльності спеціалізованих організацій з інформаційного забезпечення. На макрорівні ці функції може виконувати Український координуючий центр управління фінансовим простором. На регіональному рівні ці функції бажано перекласти на спеціалізовані структурні підрозділи інформаційних банків при побудові системи інформаційного забезпечення.

Список використаних джерел

1. Майталь Ш. Экономика для менеджеров: десять важных инструментов для руководителей / Майталь Ш. ; [пер. с англ.]. – М. : Дело, 1996. – 416 с.
  2. Любушин Н.П. Управление бизнесом на основе законов развития технологических систем / Н.П. Любушин, М.Н. Чиркова // Маркетинговая и финансовая деятельность предприятий / [под ред. Л.Ф. Суходаевой]. – Н. Новгород : Изд-во ННГУ, 2006. – С. 19–54.
  3. Мучник В.С. Экономические проблемы современного научно-технического прогресса / В.С. Мучник, Э.Б. Голланд. – Новороссийск : Наука, 1984. – 303 с.
  4. Климчук С.В. Информационно-аналитическая база реструктуризации финансового типа / С.В. Климчук // Труды междунар. конф. [«Теория и практика экономики и предпринимательства»]. – Алушта : ТНУ, 2006. – С. 91–92.
  5. Дахин А.В. Апокалипсис технического объекта / А.В. Дахин, В.А. Щуров. – Н. Новгород : Изд-во ННГУ, 2002. – 195 с.
  6. Ансофф И. Стратегическое управление / Ансофф И. ; [сокр. пер. с англ. / научн. ред. и авт. предисловие Л.И. Евенко]. – М. : Экономика, 2003. – 519 с.
-